

BRUDALEX 2.0

Een ambitieuze herziening van het wettelijk kader dat het afvalbeheer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest regelt.

1. IN EEN NOTENDOP

Aangespoord door een sterke wil vanuit de regering en de verplichting om Europese richtlijnen om te zetten, duwt deze regelgeving het milieubeleid doeltreffend richting afvalpreventie en -minimalisering en de beperking van de stromen die bestemd zijn voor verbranding. Al die acties dienen om de rechtstreekse en onrechtstreekse uitstoot van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te beperken om te voldoen aan de wereldwijde doelstelling van een vermindering met 47% tegen 2030.

2. INTENSIEVER SORTEREN VOOR NIET-HUISHOUDENS

2.1. CONTEXT

Een van de manieren om het traject af te buigen en de hoeveelheid afval die naar de verbrandingsoven gaat te beperken is intensiever sorteren en selectief inzamelen. Zo kan er ingezet worden op het hergebruik en de revalorisatie die eigen zijn aan het principe van de circulaire economie.

- De hoeveelheid niet-huishoudelijk afval (met uitzondering van bouwafval) lag in **2018** iets lager dan **525.000 ton** en is in dalende lijn¹.
- **35%** van het afval in de vuilnisbak van professionelen wordt gerecycleerd ... Een percentage dat het Gewest tegen 2030 tot 70% wil zien stijgen².

2.2. DOELSTELLING

Selectieve sortering door burgers **maar ook door bedrijven en overheidsinstanties** aanmoedigen.

2.3. ENKELE CONCRETE ACTIES

Voor de bedrijven:

- Vanaf 1 mei 2023 gaat de verplichting in om voedselafval te sorteren, en om een hele reeks afvalsoorten te sorteren en selectief in te zamelen: naast verpakkingsafval, papier en

¹ Cijfers uit het tussentijds rapport van het HABP.

² Ibidem.

karton, verpakkingsglas, gevaarlijk afval of groenafval, waarvoor al een verplichting bestaat, wordt nu ook gefocust op voedselafval, metaalafval, houtafval, harde plastics, piepschuim, plastic folies, plastic spanbanden, dierlijke bijproducten, zorgafval en puin.

- Vanaf 1 januari 2025 moet ook de sorteerplicht voor textiel toegepast worden (Europese richtlijn).

Al die stromen moeten door professionals gesorteerd, apart ingezameld en verwerkt worden, om de recyclage ervan te verhogen.

Voor alle Brusselaars:

De initiatieven voor inzameling in bijvoorbeeld containers (glasbollen, textielcontainers, boxen voor batterijen enz.) aanmoedigen en omkaderen. Die dragen bij tot een betere sortering van het afval.

Met BRUDALEX 2.0 worden ze omkaderd via algemene voorwaarden voor de uitbating ervan zonder dat daarvoor een milieuvergunning nodig is. Het doel? Dat ze zich ontwikkelen maar niet ten koste van het respect voor het milieu en de volksgezondheid.

3. KRAANTJESWATER EN HET EINDE VAN VERPAKKINGEN VOOR EENMALIG GEBRUIK VOOR OVERHEDEN

3.1. CONTEXT

Het is de bedoeling dat de **overheden en instanties** onder toezicht van het Gewest het goede voorbeeld geven.

- De overheden in Brussel vertegenwoordigen ongeveer **119.000 werknemers**, allemaal mensen die tonen dat ons Gewest een goed voorbeeld kan zijn.
- Het is de ambitie om het afval van professionals – en de overheidsdiensten maken daar deel van uit – met **20%** te doen afnemen³.

3.2. DOELSTELLING

De terbeschikkingstelling van verpakkingen voor eenmalig gebruik (plastics of andere materialen) in gebouwen van overheidsinstanties of tijdens hun eigen evenementen verbieden. Concreet geldt dit voor de kantines, koffieruimtes, vergaderzalen of bij gegroepeerde bestellingen bij een externe cateraar voor de lunch bijvoorbeeld.

3.3. ENKELE CONCRETE ACTIES

- Vanaf 1 januari 2023 mag een overheidsinstantie niet langer drank opdienen met cateringmateriaal voor eenmalig gebruik, met uitzondering van wijn en sterkedrank.
- Vanaf 1 juli 2023 mag een overheidsinstantie niet langer voeding opdienen met cateringmateriaal voor eenmalig gebruik.

³ Ibidem

- En eveneens vanaf 1 juli 2023 moet een overheidsinstantie leidingwater serveren. Dat principe geldt niet voor:
    - activiteiten in de gezondheidszorg (die overigens wel onderworpen zijn aan de sorteerplicht);
    - noodsituaties;
    - straathoekwerk en daklozenrondes.
- In zeer specifieke en gemotiveerde gevallen kunnen er uitzonderingen toegestaan worden.

4. MEER WIJKCOMPOSTERING EN NU OOK VOOR ONDERNEMINGEN

4.1. CONTEXT

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest krijgt vaak vragen voor de installatie en uitbating van composteersystemen, maar beschikt niet over een *ad hoc* wetgevend kader om de bescherming van het milieu, de gezondheid en de veiligheid van de bevolking te kunnen garanderen. Elk plan voor een installatie die moet dienen voor het hergebruik, de recyclage en de terugwinning van organisch afval wordt momenteel geval per geval geanalyseerd. Dat zet een echte rem op de promotie van de verwerking van organisch afval tot compost als alternatieve bron van meststoffen en bodemverbeteraars.

- Actueel momenteel telt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest **200** wijkcomposteerinstallaties⁴.
- Het Gewest heeft zich tot doel gesteld om de hoeveelheid huishoudelijk bioafval dat momenteel gerecycleerd wordt (waaronder 5.204 ton voedingsafval dat in 2020 gerecycleerd werd) tegen 2023 te **verdubbelen**⁵.

4.2. DOELSTELLING

Composteerinstallaties stimuleren die niet onderworpen zijn aan een milieuvergunning en waar men terecht kan met keukenafval en etensresten en met afval van tuinen en parken, hetzij composteerinstallaties:

- van een wijk die door de burgers worden bemand;
- van een bedrijf of groepering van naburige bedrijven.

4.3. ENKELE CONCRETE ACTIES

- Het volume: op lokale en beperkte schaal, waarbij de maximale hoeveelheid organisch materiaal (voedselafval, plantaardig afval, versnipperd materiaal, rijpende compost en compost klaar voor gebruik) die aanwezig is op de site beperkt blijft tot 25 m³, ofwel het equivalent van een werfcontainer.
- Het beheer: er moet aan een aantal voorwaarden voldaan worden:

⁴ Ibidem

⁵ Ibidem

- Per site moet een beheerder aangesteld worden die een opleiding volgt over de goede praktijken van het composteren.
- Op de site moet informatie aangebracht worden zoals over de contactpersonen indien nodig, de instructies en een overzicht van de aanvaarde afvalsoorten.
- De informatie over de deelnemers aan de compostering via een code van goede praktijken wordt gepubliceerd op de website van Leefmilieu Brussel.
- De toegang blijft beperkt tot de buurtbewoners die zich bij de beheerder van de site hebben gemeld of tot partnerbedrijven in het geval van een composteerinstallatie van een bedrijf.

Composteerinstallaties die niet in de voorgaande categorie passen, zijn onderworpen aan een milieuvergunning en aan strengere regels voor hygiëne en controle. Ze worden hoofdzakelijk beheerd door composteerprofessionals, vaak met als doel om de compost op de markt te brengen. In functie van hun verwerkingscapaciteit kunnen ze opgedeeld worden in twee subcategorieën: **kleinschalige** en **grootschalige composteerinstallaties**.

5. BEHEER VAN DE MATRASSENSTROOM: HET PRINCIPE 'DE VERVUILER BETAALT' VOORTAAN VERSTERKT

5.1. CONTEXT

Matrassen vormen een omvangrijke bron van afval die maar al te vaak tot sluikstort leidt en problemen stelt voor de openbare netheid. Momenteel is de voornaamste verwerkingswijze in België verbranding (met energierugwinning). Recyclage is nagenoeg onbestaande: matrassen zijn *a priori* niet ontworpen om ontmanteld, hergebruikt en gerecycleerd te worden. Er bestaan overigens weinig afzetmarkten voor de materialen waaruit ze bestaan. De selectieve inzameling via detailhandelaars en containerparken is ook zeer beperkt: er bestaat bijvoorbeeld geen enkel initiatief voor de terugname door kleinhandelaars.

- Tot nu toe werd jaarlijks **bijna 500 ton** aan gebruikte matrassen verbrand.
- In een milieuovereenkomst die eraan zit te komen met Valumat, zal het Gewest **nauwkeurige en toenemende doelstellingen** opleggen voor de inzameling en de recyclage.

5.2. DOELSTELLING

Een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) invoeren, dus de verplichting door de sector om het principe van 'de vervuiler betaalt' door te voeren, om de milieu-impact van deze omvangrijke stroom te beperken maar ook om de selectieve inzameling, de recyclage en het principe van ecodesign voor dit product te stimuleren.

5.3. ENKELE CONCRETE ACTIES

Gebruikte matrassen afkomstig van huishoudens die ingezameld worden zullen gratis teruggenomen worden door de producent (vertegenwoordigd door het beheersorganisme Valumat). Die laat ze op zijn kosten verwerken.

De inzameling:

- Tot en met 31 december 2022 zamelt het ANB de gebruikte matrassen nog altijd in in containers bestemd voor grofvuil.
- Vanaf 1 januari 2023 organiseert het ANB de selectieve inzameling van gebruikte matrassen in aangepaste containers om ze te beschermen tegen slecht weer in de containerparken.
- Ook de kleinhandelaars kunnen op vrijwillige basis matrassen inzamelen die gezinnen bij aankoop van een nieuw matras inleveren (1-tegen-1-principe) en ze ontvangen daarbij een forfaitaire vergoeding die uitbetaald wordt door Valumat. Kleinhandelaars die niet willen of uit plaatsgebrek niet kunnen instappen in die regeling moeten de mogelijkheden voor inzameling duidelijk kenbaar maken.

6. HET EINDE VAN DE SYSTEMATISCHE VERBRANDING VOOR ZORGAFVAL

6.1. CONTEXT

Onbestaande sorteerregels, uiteenlopende realiteiten qua infrastructuur ... De gezondheidscrisis heeft de problemen van ziekenhuizen en andere verzorgingscentra met betrekking tot het beheer van hun afval, waarvan een deel als risicovol beschouwd wordt, alleen maar vergroot. Je moet weten dat een patiënt die in een ziekenhuisomgeving behandeld wordt voor covid gemiddeld 3 tot 5 keer meer afval oplevert. Die stromen brachten soms grote logistieke moeilijkheden met zich mee.

- Een betere definitie van 'afval met besmettingsrisico' om meer te sorteren en te desinfecteren.

6.2. DOELSTELLING

Regels doorvoeren en een verstandig beheer van zorgafval mogelijk maken.

6.3. ENKELE CONCRETE ACTIES

- Een duidelijke definitie van het begrip 'besmettingsrisico' is cruciaal aangezien het onderscheid tussen risicovol en niet-risicovol zorgafval en dus de sorteerregels daarop gebaseerd zijn. Om de afvalproducent van zorgactiviteiten duidelijke sorteerregels te verschaffen, moeten we dus bepalen welk afval van zorgactiviteiten echt een besmettingsrisico inhoudt.
- Binnen de ziekenhuizen en verzorgingscentra afvalbeheerders opleiden om geschikte maatregelen te kunnen nemen met betrekking tot het besmettingsrisico van afval.

- Aanzetten tot de verwerking van zorgafval en het potentieel voor recyclage en desinfectering benadrukken eerder dan de systematische verbranding te stimuleren.

7. MAAR ER IS MEER...

BRUDALEX 2.0 geeft ook invulling aan zijn actiekader met betrekking tot:

- de beperking van de impact van de afvalstroom van de plastics voor eenmalig gebruik. Hoe? Door het principe in te voeren waarbij de producent financieel bijdraagt via een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV), die eraan zit te komen. Het gaat om afval van recipiënten voor voeding en drank, bekers inclusief het materiaal voor de afsluiting en deksels ervan, vochtige doekjes, peuken, ballonnen en afval van vistuigen (bv. netten). De 3 gewesten gaan hierover samen een voorstel doen met een voorstel voor een overeenkomst tot interregionale samenwerking dat voor 5 januari 2023 aangenomen moet zijn om de Europese deadlines na te leven;
- de verlichting van de verplichtingen voor de traceerbaarheid, registratie of erkenning voor dierlijke bijproducten. Het Gewest beoogt met name een verhoging met 20% van de inzameling van voedselolie en -vet tegen 2025 en dat ten opzichte van 2018;
- de invoering van een nieuwe erkenningscategorie die innovatieve en circulaire projecten en ondernemingen voldoende tijd geeft om alternatieve parameters te ontwikkelen en te testen voor professionele compostering op kleine of grote schaal en daarbij de regelgeving voor dierlijke bijproducten na te leven;
- de versoepeling van de 'zinkparameter' in de samenstelling van het compost afkomstig van grootschalige composteerinstallaties, om die af te stemmen op de federale norm, en vooral om de innovatie inzake compostbeheer en zo ook de circulaire economie te bevorderen en tegelijk de zeer strenge wetgeving rond dierlijke bijproducten na te leven;
- de invoeging van een hoofdstuk over dierlijke bijproducten (DBP) met als doel om volledig in orde te zijn met de Europese verordeningen van 2009 en 2011⁶;
- de verduidelijking van de bepalingen omtrent afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA): dit is nodig, hetzij omdat de overgangsbepalingen niet langer van toepassing zijn, hetzij omdat ze problemen stellen in de praktijk en dan met name tijdens controles op het terrein;
- de aanpassing van bepaalde rubrieken van ingedeelde inrichtingen met betrekking tot afval voor meer samenhang met de andere milieuregelgevingen. Dit project is ook de gelegenheid om bepaalde rubrieken te herschrijven om het begrip ervan te verbeteren, en een kleine wijziging uit te voeren aan rubriek 62 over de grondwaterwinning om hem consistent te maken met het bestaande wettelijke kader⁷.

⁶ Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002 (verordening dierlijke bijproducten) - Verordening (EU) nr. 142/2011 van de Commissie van 25 februari 2011 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bepaalde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot uitvoering van Richtlijn 97/78/EG van de Raad wat betreft bepaalde monsters en producten die vrijgesteld zijn van veterinaire controles aan de grens krachtens die richtlijn

⁷ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 8 november 2018 inzake grondwaterwinningen en open geothermische systemen

